

Minder snel last van droogteplekken en wateroverlast

Minerale bodemverbeteraar Stor-It

V.l.n.r.: Erik van Wijhe, Louis Snelders en Jos Theunissen.

Stor-It geeft een betere grondstructuur. Ook wordt er een buffer voor voedingsstoffen in de grond mee aangebracht, waardoor deze minder snel uitspoelen. Dit zeoliet lijkt een ideaal middel voor een optimale green en dat is het ook, volgens Jos Theunissen, salesmanager van Melspring International BV, die dit op de markt bracht. Een glad verkooppraatje? Niet volgens de greenkeepers van Green Meet*s Golf in Erica; zij zijn er in ieder geval dik tevreden over.

Auteur: Sylvia de Witt

De 9 holesbaan en 6 holes par-3 van Green Meet*s Golf in Erica grenst direct aan het natuurgebied Bargerveen en wordt het groenste resort van Nederland genoemd. We zitten gezellig aan de koffie in de lounge van het Green Meet*s hotel, dat op het terrein ligt van Green Meet*s Golf. We, dat zijn salesmanager Jos Theunissen, Erik van Wijhe, projectleider bij Vos Ruinerwold, dat het onderhoud op Green Meet*s Golf verzorgt, hoofdgreenkeeper Louis Snelders en ik. Onderwerp van gesprek is het middel Stor-It. Want wat doet deze bodemverbeteraar nu precies voor een green?

Duidelijk verschil met het beheren op een traditionele manier

Het verkrijgen en behouden van een optimale grasmat op de tees, fairways en greens vergt een zeer intensief onderhoud, maar ook dienen er goede middelen te worden ingezet. Stor-It zou zo'n goed middel zijn.

In fase 1, vóór de opening van Green Meet*s Golf in november 2009, was het gebruik van Stor-It nog niet aan de orde. In fase 2 en 3, de uitbreidingsfasen enkele jaren later, is echter wel gekozen voor het inzetten ervan.

Erik van Wijhe: 'Fase 3 zit nu op twee jaar. We gaan nu het tweede seizoen in; je ziet nu echt een duidelijk verschil met het beheren op een traditionele manier.'

'Er zit sowieso een leeftijdsverschil tussen de fases', voegt Louis Snelders eraan toe. 'Want ik merk nu ook dat ik fase 3 en fase 2 van de golfbaan heel anders moet benaderen. Ze zijn wel hetzelfde opgebouwd, maar er zit toch een verschil in van drie jaar. Eer je op hetzelfde niveau bent, ben je toch weer één of twee jaar verder. Fase 1 zal echter nooit dezelfde green worden als fase 2 en fase 3.'

Erik van Wijhe: 'Die is wezenlijk anders wat betreft buffering en meststoffen. Eigenlijk zou je de green van fase 1 om de twee weken een heel klein beetje moeten bemesten. Op fase 2 en 3 kun je goed meststoffen strooien; die worden in feite opgenomen door Stor-It, die dat als het ware weer gereguleerd vrijgeeft. Bij fase 1 echter

strooi je er meststoffen op, waarvan je bij de eerste de beste regenbui alweer de helft kwijtraakt. Dan is het gewoon weg, dus dat betekent ook weggegooid geld.'

Grote buffering voeding en vocht

Er zijn twee manieren om Stor-It in de bodem

Plug grondmonster met Stor-It, fase 2 en 3.

Plug grondmonster zonder Stor-It, fase 1.

te bewerken: meteen in de aanlegfase of in een bestaande situatie.

'Het in de bodem verwerken tijdens de aanleg is natuurlijk de ideale situatie', vertelt Jos Theunissen. 'En dan praten we over tien procent van het volume van de toplaag waar je Stor-It doorheen mengt. In de aanlegfase is dat heel gemakkelijk te doen. Zit je echter in een bestaande situatie, dan wordt het wat bewerkelijker. Dan zijn er enkele manieren om Stor-It in de bodem te verwerken: met holprikken of met de Graden, maar dan krijg je het alleen in de toplaag, of je zou de Stor-It met een Top Changer 15 cm diep in de bodem kunnen injecteren. Toch krijg je het dan nooit zo homogeen in de toplaag als wanneer je het tijdens de aanleg doet. Om een voorbeeld te noemen: golfbaan Nistelrode heeft nu ook een uitbreiding van negen holes. Daar is 85 ton Stor-It verwerkt in de toplaag van deze tweede negen greens. Hiervoor is gekozen vanwege de resultaten die we bereikt hebben met Stor-It bij onderzoeken door experts in laboratoria en in het veld.'

Uit deze onderzoeken kwamen nogal wat voordelen van deze minerale bodemverbeteraar naar voren. Zo verhoogt Stor-It het bufferend vermogen voor voeding, zorgt het voor een grote buffering van opneembaar bodemvocht, vermindert het droogtestress en zoutstress en zorgt het ervoor dat schimmelvorming wordt teruggedrongen, evenals de groei van zilvermos.

Balans tussen lucht en water

Voor optimale groei is een balans tussen lucht en water van groot belang. Een overmaat aan vocht zorgt immers voor talloze problemen. Stor-It zorgt voor een sterk en poreus raamwerk in de grond, waarin voeding en vocht gebufferd worden. De grond zelf raakt dan minder snel verzadigd en de plant kan ook onder de grond blijven ademen en zich voeden. Het middel is geselecteerd op zijn hardheid en korrelgrootte, die perfect passen binnen de USGA-specs van een greensopbouw. Het zwelt niet op; het tegenovergestelde is juist het geval: vocht wordt uit de omringende macroporiën weggezogen, zo de Stor-It-korrel in.

'Dan is het gewoon weg, dus dat betekent ook weggegooid geld'

'Bij andere zeolieten wordt het één grote pap'

Erik van Wijhe, projectleider van alle zes de golfbanen die Vos Ruinerwold onderhoudt, is erg te spreken over Stor-It. 'De korreltjes nemen vocht op, maar het korreltje blijft zoals het is; het wordt niet groter of kleiner. Als het vol zit met vocht, laat 't het vocht ook weer los. Minder zuivere zeolieten zuigen zich normaliter vol. En daarna wordt alles als het ware één grote pap, waardoor de bodem instabiel wordt. Ik heb hier proefjes mee gedaan. Nee, niet op een golfbaan, maar in mijn eigen tuin. Als je Stor-It op een schoteltje zou leggen, zie je het bewijs al. Giet je er water op, dan is vol gewoon vol en blijft er water liggen. Bij sommige zeolieten wordt het één grote pap.'

Jos Theunissen: 'Als ik Stor-It op een dienblad leg en ik leg dat dienblad iets omhoog, dan zie je de capillaire werking ervan. Je ziet dat het water dan helemaal omhooggezogen wordt. Machtig mooi! Als er te veel water valt, geeft het middel een betere drainerende werking naar beneden en in een droogteperiode geeft het wat meer gedoseerd vocht vrij. Je hebt dus minder snel last van droogteplekken en van wateroverlast.

Een toplaag is een goede twintig centimeter dik; daarin zit alle voeding die nodig is voor het gras. Stor-It beslaat tien procent van deze toplaag.'

Zilvermos

Hoofdgroenkeeper Louis Snelders laat de greens wat meer verdrogen dan zijn collega's, omdat hij op die manier de grassoorten onderhoudt die hij

Erik van Wijhe

Louis Snelders

Voor optimale groei is een balans tussen lucht en water van groot belang

wil hebben: de zwenkgrassen. 'Op de par-3, waar geen Stor-It in zit, durf ik echter niet zo ver te gaan als op de nieuwe baan waar wel Stor-It in zit. Dus hier geef ik wat minder water, maar wel vaker. Maar als ik de grote baan van water voorzie, dan laat ik de beregeningsinstallatie de hele nacht doordraaien. Er is dus een groot verschil tussen de greens met en zonder Stor-It. De par-3-baan heeft ook erg veel last van Sagina, vetmuur dat zich vestigt op natte delen van greens, terwijl de nieuwe baan daar totaal geen last van heeft.'

Jos Theunissen: 'Zilvermos komt veel voor in de greens, vooral na een zachte winter. Je moet de oorzaak van het probleem aanpakken. In Ierland zat gigantisch veel zilvermos in de greens. Daarna werd er op een bestaande green Stor-It in de toplaag verwerkt. Dat heeft een dusdanig positief effect gehad, dat de buffering in de toplaag die het zilvermos vormt, ging uitdrogen en door uitdroging verdwijnt deze.'

Op de greens van Green Meet*s Golf in Erica wordt nu zo'n vijf jaar Stor-It gebruikt. Deze golfbaan was de eerste in Nederland die dit bij de aanleg gebruikte. Als er nu weer een uitbreiding zou komen op een van de golfbanen die Vos Ruinerwold beheert, zou Erik van Wijhe dan

opnieuw voor Stor-It kiezen?

'Ik zie echt geen nadelige effecten, alleen maar voordelen, dus ik denk dat je dat altijd moet doen. Het middel naderhand inbrengen is namelijk veel bewerklijker. Bij twijfel zou ik het sowieso doen. We hebben er eens een pilotproject mee gedraaid op de Golf & Country Club Hooge Graven in Ommen. Met Stor-It kwam er toch echt meer bufferend vermogen; dat kon je duidelijk zien.'

'Zilvermos komt veel voor in de greens, vooral na een zachte winter'

Louis Snelders is het met hem eens: 'Stor-It heeft inderdaad vele voordelen.' We hebben de koffie op en gaan naar buiten, waar we een ritje gaan maken over 'zijn' golfbaan. Daar zal hij ons de verschillen laten zien tussen fase 1, waar Stor-It pas veel later is ingebracht, en de bodems van fase 2 en 3. De uitkomst moge duidelijk zijn.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-5035